

הכנס של החוגים לסוציולוגיה ולאזרחות - מכללת אורנים דת ומדינה: חופש הדת או חופש מדת?

סיכום הכנס

מתן ביטוי למגוון הדתות בתוכנית הלימודים הממלכתית, מניעת בורות ביחס לכל דת ודת בישראל, הפיכת בתי ספר סקטוריאליים למעורבים, הכרה בחילונים כקבוצה בעלת זכויות...

אלה הן רק חלק מהמלצות הכנס של החוגים לסוציולוגיה ולאזרחות במכללת אורנים בנושא 'דת ומדינה: חופש הדת או חופש מדת?'

הכנס התקיים בימי חג החגים המצוין בחיפה. באווירה החגיגית של ימים אלה, ציינו הסטודנטים והמרצים את החגים אשר אמנם לא נפגשו השנה במועד אחד, אך כן אפשרו לדון ולהעמיק בסוגיית הדת והמדינה בעיניים של מגוון הדתות הקיימות בארץ – מבחינת זכויות וחובות הפרט במדינה הדמוקרטית מחד, ומבחינת משמעות הדת בחיינו כבני אנוש מאידך.

את המושב הראשון של הכנס פתחה הרצאותו של ד"ר ארי אנגלברג 'מקום הדת בחיי האנושות', לפיה הדת והמדע לא מבטלים האחד את השנייה, אלא מהווים שתי תפיסות-על כלפי אותה המציאות בקרב בני אדם. ד"ר משה לביא לבקוביץ לקח את משתתפי

הכנס אל סיפורי החשמונאים והחכמים בהרצאתו על התשתית הקדם מודרנית של מתחי דת ומדינה בתרבות היהודית. פרופסור אוריה שביט החזיר את כולם לימינו אנו בהרצאתו על השותפות של רע"ם בקואליציה מנקודת מבט הלכתית (שרעית).

המושב השני איפשר היכרות עם בעלי תפקידים מובילים בדתות הקיימות בארץ. הדוברים הציגו את ראייתם לגבי הסוגיה של דת ומדינה בעיני הנצרות (ד"ר דוד נויאהוז - ראש המנזר הישועי בארץ הקודש, סגן הפטריארך לשעבר), האסלאם (ד"ר איאד זחאלקה - מנהל בתי הדין השרעיים, קאדי בית הדין השרעי לערעורים) והיהדות (מר יאיר שלג, עיתונאי וסופר, חוקר במכון הרטמן בתחום דת ומדינה).

בחלקו השלישי של הכנס התקיימו דיונים סביב שולחנות עגולים בהשתתפות הסטודנטים והמרצים של החוגים לסוציולוגיה ולאזרחות וכן התלמידים, המורה לאזרחות ומנהל חטיבת הביניים של בית הספר המקיף בבית ג'ן אשר יצגו את הדת הדרוזית. כל המשתתפים התחלקו לקבוצות ועברו לזמן מוקצב בין חמש תחנות: יהדות ומדינת ישראל, אסלאם ומדינת ישראל, נצרות ומדינת ישראל, הדת הדרוזית ומדינת ישראל, החילונים ומדינת ישראל.

בתום הדיונים, נוסחו המלצות לקובעי המדיניות אשר יופיעו באתר מוקד החינוך לדמוקרטיה ולאזרחות פעילה המנוהל על-ידי הסטודנטים והסגל של החוג לאזרחות, ויועברו למחוקקים.